

Motion till riksdagen 2021/22:3205

av **Peter Helander (C)**

Allemansrätten

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en översyn av allemansrätten och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Vi föreslår i denna motion en översyn av allemansrättens funktion i Sverige i dag, som beskriver de problemområden som finns och eventuellt föreslår förändringar i syfte att långsiktigt säkerställa att Sverige kan behålla den lättillgängliga naturen för alla som så många värdesätter och som vi är internationellt välkända för.

Allemansrätten är en av grundpelarna i Sverige för att reglera allmänhetens tillträde till och rättigheter och skyldigheter i naturen. Den bygger på urgammal hävd och är i stor utsträckning ett resultat av hur människor genom århundraden dragit gränsen för markägarens rätt att förfoga över sin mark och övrigas tillträde till densamma. Samhällets utveckling förändrar hur dessa gränser uppfattas. Ett modernt samhälle som vårt ser helt andra nyttor av att ha tillgänglighet till naturen än för hundra år sedan. Historiskt har det handlat om möjligheten att försörja sig och hitta ätbara växter eller ved. Under mer modern tid har det mest handlat om allas rätt att vistas i naturen för olika fritidsaktiviteter.

På senare tid har en ökning av konflikter relaterade till allemansrätten kunnat noteras. Det handlar bland annat om den ökande koncentrationen av befolkningen till större städer, vilket ger störningar av olika slag på de marker som finns i städernas närhet. Det handlar också om att fler människor med begränsad vana av att vistas i skog och mark kommer ut i naturen.

Allemansrätten utnyttjas alltmer för syften den ej var avsedd till från början. Det är företag som bedriver olika former av besöksnäring, det är olagliga bosättningar i bärplockarläger och det är ett växande intresse för friluftsliv med cykel, ridning, bergsklättring m.m. I områden med denna verksamhet blir störningarna och skadorna avsevärt större än vad som ryms inom allemansrätten.

Allemansrätten får inte leda till att något förstörs eller någon boende blir störd. Men när verksamheter bedrivs under flera år uppkommer markslitage med bestående avtryck. Tillräcklig hänsyn visas heller inte till jordbruksmarker med grödor och betande djur. I samband med jakt kan också konfliktliknande situationer uppstå där enskilda markägare upplåtit eller sålt jakträtten till jägare samtidigt som någon helt utomstående företagare tjänar pengar på bärplockning. Detta kan många gånger också innebära en stor säkerhetsrisk.

Denna utvecklingstrend med kommersiellt utnyttjande av naturen som bygger på den generösa tillgänglighet som allemansrätten ger behöver följas upp så att även markägare har möjlighet till ekonomisk avkastning. Det behövs fler överenskommelser mellan markägare och brukare.

Det är därför angeläget med en genomgång av lagstiftningen i syfte att klargöra en lämplig gränsdragning mellan möjligheten att fritt utnyttja annans mark för kommersiella ändamål och när man som arrangör av kommersiella aktiviteter genom avtal ska komma överens med aktuella markägare om ersättning för intrånget ifråga.

Vi har här pekat på några av de förändringar som vi sammantaget anser leder till slutsatsen att en översyn för att långsiktigt säkra allemansrätten behövs.

Om ingenting görs är risken att långsiktiga spänningar mellan markägare, naturvårdande intressen och övriga som vill dra kommersiell nytta av naturens möjligheter byggs upp som stör den fina relation som av hävd finns i Sverige mellan markägaren, människan och naturen. Detta vore en beklaglig och onödig utveckling mot bakgrund av den stora areal som finns till förfogande.

Peter Helander (C)